

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra Levnet og Meeninger (DK)

Citation: Ewald, Johannes: "Herr Panthakaks Historie og Meeninger", i Ewald, Johannes: *Herr Panthakaks Historie og Meeninger*, udg. af Johnny Kondrup , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 95. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald01dkval-shoot-idm140540297345728/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Herr Panthakaks Historie og Meeninger

at jeg nemlig meger sjelden eller aldrig havde foretaget mig nogen betydelig Handling, uden med en Slags Frygtsomhed at undersøge og prøve alle de Vanskeligheder, som kunde møde mig derved – Efter nogle Aars Forløb, og da jeg havde samlet meer Erfarenhed, skulde jeg uden Tvivl have forudseet saa mange Vanskeligheder, ved saadan en eventyrlig Reyse, at de havde været tilstrækkelige, til at skremme mig derfra – Men nu, havde jeg sandt at sige kun forudseet den eneste, at slippe vel, og ugrebet af mine Forældre, paa den Tydske Bund – Og den var overvundet – Og hvad havde jeg egentlig at bekymre mig over? – Jeg havde et Brev i min Lomme, hvortil jeg fæstede al Tillid, og hvorefter jeg vist haabede, at komme i Tjeneste hos Baron von Mannteufel, saasnart jeg kun naaede ham – Saa langt havde jeg frit Reyse – I det mindste kunde jeg ikke frygte for at døe af Mangel –

Der kunde maaskee falde nogle af mine Læsere ind at spørge, hvorfor jeg ikke havde bedet den Preussiske Resident forstrække mig med nogle Penge? – Han havde maaskee gjort det – Men at bede ham derom, det var min Stolthed pludum umueligt – Og dengang havde min Stolthed vist Ret – Maatte Manden ikke have tænkt, at alt det Mod, jeg praalede af; al den Iver jeg viiste, for at komme i hans Herres Tjeneste; var et blot forstilt Væsen; blot en Masqve, under hvilken jeg vilde bedrage ham et Par Rigsdaler fra? – Men da jeg saa tit har overdrevet denne Green af Stolthed; og da den saa tit har tilvevebragt mig meger væsentlige Uleyligheder; kan det ikke være utjenligt, om jeg i Forvejen gjør mine Læsere noget nærmere bekendte dermed – Det har nemlig altid været mig uudsigelig modbydeligt, om ikke slet umueligt; at bede noget Menneske reent ud om en virkelig Gave; det er at sige, uden at jeg enten kunde vise, at jeg allerede havde fortjent den, eller i det mindste havde Haab om at giengjælde den – Men saasnart jeg kun havde det mindste Glimt af Mis-Tanke, at min Bøn kunde fornædre mig i dens Øyne, som jeg bad, eller give ham Leylighed til at ophøje sig over mig; da var det mig altid saa umueligt, at bede ham, som det var mig, at mistroste en bedrøvet. – For endnu bedre at oplyse min Tænkemaade i denne Fald, vil jeg anføre den Orden, hvorefter jeg, saavit jeg kjender mig selv, altid har valgt en Maade at slaae mig igjennem paa, fremfor en anden – Jeg har nemlig altid heller vildet mangle endog det nyttige; end jeg har vildet fortjene det ved et altforsuurt og stadigt Arbeide –

Jeg har heller vildet fortjene det ved mit Ansigtets Sveed; og ved Trældom selv; end med Magt fratage det nogen, hvorom jeg kunde have den mindste Formodning, at han trængte ligesaameget dertil, som jeg – jeg skulde vist altid have gjort mig nundre Betænkning ved aabenbar at røve det fra en der kun nogenledes kunde undvære det; end ved at stjæle det fra den allerrigeste – Og jeg skulde tilforlædlig for have bequemmet mig til at stjæle, end til at tigge det – Dette sidste har endog den yderste Nød aldrig kundet overtale mig til – Jeg vil snart faae Leylighed at oplyse dette ved overtydende Exempler – Endelig kan jeg vende tilbage til min Fortællning –

Ved Elven er som man veed, mange Toid-Steder, hvorved Skipperne maae ophoide sig – Min Kaptain var i Land ved ethvert; og han bad mig ordentlig hvergang følge med – Men da han, uagtet han ellers var en meget høflig Mand, ikke havde den Betænksomhed, udtrykkelig at indbyde mig enten til Froekost, eller MiddagsMaaltid, saa undskyldte jeg mig bestandig med Hovedpine – Det faldt mig nemlig langt lettere, at faste, end enten reent ud at tilstaae ham, at jeg ingen Penge havde; eller at gaac i et Verts-Huus, uden at begjære noget; eller at begjære noget, uden i det mindste at byde mig til at betale – og dette sidste kunde jeg, som man veed ikke gjøre med Sikkerhed – Da imidlertid, baade Uhret og min Mave, begyndte at erindre mig om; at andre Mennsker allerede længe siden maatte have spiiist til Middag; og vi atter havde lagt os ved et Sted, hvis Navn jeg har glemt, men som ligger omtrant tre Miile paa denne Side Lentsen, hvorfra jeg skulde kjøre videre med Posten; da undskyldte jeg mig vel som sædvanlig; men da jeg var allene i Cajüten, kunde jeg ikke længer forebygge en vis Dybsindighed, eller egentligere en Distraction, som er naturlig nok hos enhver, der er vant til sine ordenlige Maaltider, og endnu ikke har spiiist Klokken tre om Eftermiddagen – Jeg sad med Armene over Kors, lige for den aabne Cajütts Dor; og saa stivt op imod Himmelen, uden at vide hvorfor? – Endelig faldt mine Øyne ned paa en Aabning, som var imellem Trappetrinene; og her igjennem opdagede jeg Halsene af nogle Flasker – Er det Viin, tænkte jeg – – og det er det vel – – Jeg maae dog see – – Den Nysgjerrighed var ikke uden al Hensigt – Hillemand! – – fire, sex, otte, ti! Hvor mange skjøne Flasker! – Det kunde ikke skade den gode Kaptain stort, om han mistede en deraf – Han skal dog give mig en Slags Fortæring – Hvor herlig spiller den dog imod Soelen – Jeg havde virke-